

Radikal

Elif Şafak ya da Shakespeare

AKİF BEKİ

Politika / 09/08/2011

Çekememezlik, kıskançlık ve haset! Elif Şafak değil, Shakespeare olsanız yakanızı bırakmıyor bu lanet duygular. İskender romanını kendi başına mı yazdı Elif Şafak? İçeriğinde intihal, kurgusunda öykünme, karakter yaratımında esinlenme, hatta kapağında çalıntı çarpıntı izi var mı?

Edebiyat eleştirisi kisvesine bürünmüş, edebi değeri olmayan bir hafiyeliktir sürüp gidiyor. Konu, 'İskender'in Zadie Smith'in 'İnci Gibi Dişler' kitabıyla benzeşmesi. En önemli benzerlikleri şu; ikisi de Londra'da geçiyor. 'İlham almak başka, intihal başka şey. Elif Şafak aşırma yapmaz, fikren etkilenmiştir canım' demek dahi, bu gayriciddi gevezeliklere bir tartışma havası, bir ciddiyet süsü katmak olur.

Çekememezlik, kıskançlık ve haset! Türkiye'de Elif Şafak değil, İngiltere'de Shakespeare olsanız da yakanızı bırakmıyor bu lanet duygular. Marazi olmasına marazi, fakat emeğinin hakkı yenirken, eserinin otantikliği sorgulanırken nasıl soğukkanlı kalsın yazar? Haksızlık ve insafsızlık hangi birimizin canını sıkamaz!

Elif Şafak, pazar günü gazetede ki köşesinden cevap vermiş spekülasyonlara.

Türkiye'de yazar olmanın ne demek olduğunu şöyle anlatıyor: 'Kitap kapağında takım elbise giymiş erkek resmi var, demek ki kapak çalıntı', lafını duymak demektir. 'Romanında Londra'da yaşayan göçmen aile var, hatta onlar da camdan bakıyorlar, demek ki 450 sayfalık bu roman aşırmadır' iddiasına rastlamak demektir. Söylenen ve yazılan bunca asılsız söze çoğu zaman gülüp geçmek, üzerinde bile durmamak ama bazen de gülemeyip kendi başına hüngür hüngür ağlamak demektir...'

Anlıyorsunuz ki, Türkiye'de yazar olmak zor zenaat. Ama İngiltere'de kolay mı? Elif Şafak olmak zor da, Shakespeare olmak kolay mı? Ölümünden yüzyıllar sonra, bugün hâlâ yattığı yerde rahat vermiyorlar adama. Yazdıkları üzerine sıkılan mavralar mezarında bile peşini bırakmıyor.

Shakespeare hakkındaki 'intihal' palavralarının gülünçlüğünü, asıl Umberto Eco ile Jean-Claude Carriere'den dinlemelisiniz. Bu ikisi laflarken mevzu açılır. Sonrası, 'Kitaplardan Kurtulabileceğinizi Sanmayın' adlı kitaptan: 'Shakespeare'in eserlerini, Shakespeare mi yazmıştır? Homeros, Homeros mudur? Vs...

J.-C.C.: Shakespeare'le ilgili bir anımı anlatayım. Kültür Devrimi'nden hemen sonra Pekin'deydim. Otelde kahvaltımı ederken İngilizce China Today gazetesine bakıyordum. O sabah, birinci sayfadaki yedi sütundan beşi sansasyonel bir olaya ayrılmıştı. İngiltere'de bilirkişiler Shakespeare'in bazı eserlerinin ona ait olmadığını ortaya çıkarmışlardı. Makaleyi aceleyle okuyunca, meselenin aslında, piyeslerinin içine serpiştirilmiş birkaç satırdan ibaret olduğunu öğrendim, kaldı ki sözü geçen satırlar da pek ilginç değildi.

Akşam iki Sinologla yemek yerken şaşkınlığımı onlara anlattım. Shakespeare hakkında haber olmayan bir haber, China Today'in birinci sayfasının neredeyse tümünü nasıl kaplayabiliyordu? Bunun üzerine Sinologlardan biri şöyle dedi: 'Mandarinlerin ülkesinde olduğunuzu unutmayın, yani yazının eskiden beri güçle ilişkilendirildiği, her şeyin temelini teşkil ettiği bir ülkede. Batı'nın ve belki de dünyanın en büyük yazarının başına bir şey geldiğinde, birinci sayfada beş sütunu hak eder.'

U.E.: Shakespeare'in eserlerinin otantikliğini teyit eden ya da çürüten çalışmaların sonu gelmez. Elimde bunların esaslı bir koleksiyonu var, en azından en meşhurlarının. Bu tartışma 'The Shakespeare Bacon

Controversy' (Shakespeare-Bacon İhtilafı) adını taşır. Bir keresinde dalga geçmek amacıyla bir mizah yazısı yazdım, buna göre eğer Shakespeare'in bütün eserleri Bacon tarafından yazılmış olsaydı, Bacon'ın kendi eserlerini yazmaya asla vakti olmazdı, dolayısıyla onun eserlerini de Shakespeare yazmış olurdu...''

Dünya döndükçe, başarının arkasından ileri geri konuşmalar da bitmez. Kötülüğü kanıksamamalı ama, haddizatında da 'boş lakırdılar bunlar' diyebilmeli. İyi bir şey yapmanın bedelidir çünkü; ne burada ne de öbür tarafta huzur vermezler. Elif Şafak'ın çekilecek çilesi var daha.